

Lieta C-261/24

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2024. gada 12. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Curtea de Apel București (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 28. februāris

Prasītāja:

Alizeu Eolian SA

Atbildētājas:

Agenția Națională de Administrare Fiscală (Valsts nodokļu dienests, Rumānija)

DGRFP București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București (Bukarestes Reģionālā valsts finanšu ģenerāldirekcija – Vidējo nodokļu maksātāju pārvaldības nodokļu administrācija, Rumānija)

DGRFP București – Administrația Sector 4 a Finanțelor Publice (Bukarestes Reģionālā valsts finanšu ģenerāldirekcija – 4. sektora Valsts finanšu administrācija, Rumānija)

Ministerul Finanțelor – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor (Finanšu ministrija – Sūdzību izskatīšanas ģenerāldirekcija, Rumānija)

Pamatlietas priekšmets

Alizeu Eolian SA (turpmāk tekstā – “prasītāja”) iesniegtais administratīvais prasības pieteikums, ar ko tiek lūgts: i) atcelt *Agenția Națională de Administrare Fiscală* (Valsts nodokļu dienests, Rumānija; turpmāk tekstā – “ANAF”)

priekšsēdētāja rīkojumu par elektroenerģijas ražotāju papildu ienākuma nodokļa deklarēšanai izmantotās veidlapas paraugu un saturu, ii) atcelt nodokļu deklarācijas, kuras saskaņā ar minēto rīkojumu prasītāja iesniegusi par laikposmu no 2022. gada aprīļa līdz augustam, iii) atcelt nodokļu iestāžu nolēmumus, ar kuriem ir noraidītas prasītājas iesniegtās sūdzības par rīkojumu un minētajām nodokļu deklarācijām, un iv) kopā ar procentiem atmaksāt summu, kas samaksāta kā papildu ienākuma nodoklis par laikposmu no 2022. gada aprīļa līdz augustam.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtais lūgums interpretēt LESD 49., 56., 63., 107. un 108. pantu un 191. panta 2. punktu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantu, kā arī dažas tiesību normas Direktīvā 2019/944, Regulā Nr. 2019/943, Regulā Nr. 2021/1119, Direktīvā 2018/2001 un Direktīvā 2006/112.

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai LESD 107. un 108. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka valsts tiesiskais regulējums, kas uzliek nodokli vienīgi noteiktiem elektroenerģijas ražotājiem, piemēram, tiem, [kas elektroenerģiju ražo] no atjaunojamiem energoresursiem, nevis visiem elektroenerģijas ražotājiem, ir uzskatāms par valsts atbalstu, kam ir piemērojams paziņošanas pienākums un kas piešķirts subjektiem, kuri ir atbrīvoti no šī nodokļa?
- 2) Vai Direktīvas 2019/944 3. panta 1. un 4. punkts, 9. panta 2. punkts, kā arī 58. panta b)–d) punkts un Regulas Nr. 2019/943 3. panta f), g), i) un n) punkts, saskaņā ar kuriem dalībvalstīm ir jānodrošina elektroenerģijas ražotājiem vienlīdzīgi un nediskriminējoši konkurences apstākļi, ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tās nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru papildu nodoklis tiek uzlikts vienīgi noteiktiem elektroenerģijas ražotājiem, tostarp tiem, kuri [ražo elektroenerģiju] no atjaunojamiem energoresursiem, izslēdzot no nodokļa samaksas noteiktas ražotāju kategorijas, kaut arī visi elektroenerģijas ražotāji atrodas līdzīgā situācijā, ņemot vērā tostarp līdzīgus ieņēmumus, kas iegūti no elektroenerģijas pārdošanas?
- 3) Vai LESD 49., 56. un 63. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tās nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru diskriminējošs un pārmērīgs nodoklis tiek uzlikts vienīgi noteiktiem elektroenerģijas ražotājiem (tostarp tiem, [kuri ražo enerģiju] no atjaunojamiem energoresursiem), izslēdzot citas ražotāju kategorijas?
- 4) Vai pirms Regulas Nr. 2022/1854 Direktīva 2019/944 un Regula Nr. 2019/943 ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tās nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas izpaužas kā pārdošanas cenas noteikšana/brīvības noteikt pārdošanas cenu ierobežošana?

5) Vai piesardzības princips, preventīvas darbības princips, princips, ka piesārņojums ir jānovērš, novēršot tā cēloni, un princips “piesārņotājs maksā”, kā arī Regulas Nr. 2021/1119 [2. panta 1. un 2. punkts] un 4. pants, tos skatot kopā ar LESD 191. panta 2. punktu un Direktīvas 2018/2001 3. panta 1., 3. un 4. punktu, kuros ir regulēti klimatneitralitātes mērķi Eiropas Savienības līmenī, ir jāinterpretē [tādā nozīmē], ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas apdraud Eiropas mērķus saistībā ar klimatneitralitātes panākšanu un Eiropas Savienības politiku enerģijas nodokļu jomā? Ja atbilde ir apstiprinoša, kādi kritēriji jāievēro šī nodokļa noteikšanā, lai tiktu ievēroti iepriekš minētie principi?

6) Vai Direktīvas 2006/112/EK 401. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, kas tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā *OUG n. 27/2022* paredzētais tiesiskais regulējums, kas uzliek apgrozījuma nodokli ieņēmumiem no elektroenerģijas pārdošanas?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienības darbību: 49., 56., 63., 107. un 108. pants, un 191. panta 2. punkts.

Eiropas Savienības Pamattiesību harta: 17. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES: 3. panta 1. un 4. punkts, 9. panta 1.–3. punkts un 58. panta b)–d) punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu: 3. panta b), f), g), j) un n) punkts.

Regula (ES) 2022/1854 par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai.

Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”): 2. un 4. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu: 3. pants.

Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu: 4. un 7. apsvērumi un 401. pants.

Atbilstošā Tiesas judikatūra

Spriedumi, 1982. gada 6. oktobris, *CILFIT/Ministero della Sanità* (283/81, *Recueil* 1982, 3415. lpp.), EU:C:1982:335; 1991. gada 21. novembris, *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires u.c./Francija* (C-354/90, *Recueil* 1991, I-5505. lpp.), EU:C:1991:440, 10. un 14. punkts; 1994. gada 12. aprīlis, *Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën* (C-1/93, *Recueil* 1994, I-1137. lpp.), EU:C:1994:127, 15. punkts; 1995. gada 14. decembris, *Sanz de Lera u.c.* (C-163/94, C-165/94 un C-250/94, *Recueil* 1995, I-4821. lpp.), EU:C:1995:451; 2001. gada 3. maijs, Komisija/Francija (C-481/98, *Recueil* 2001, I-3369) EU:C:2001:237, 21. punkts; 2004. gada 15. jūlijs, *Pearle u.c.* (C-345/02, Krājums 2004, I-7139. lpp.), EU:C:2004:448, 30.–32. punkts; 2005. gada 15. decembris, *Unicredito Italiano* (C-148/04, Krājums 2005, I-11137. lpp.), EU:C:2005:774, 42. punkts; 2006. gada 7. septembris, *Marrosu un Sardino* (C-53/04, Krājums 2006, I-7203. lpp.), EU:C:2006:517, 54. punkts; 2006. gada 5. oktobris, *Transalpine Ölleitung in Österreich* (C-368/04, Krājums 2006, I-9957. lpp.), EU:C:2006:644, 39. punkts; 2008. gada 10. aprīlis, *Marks & Spencer* (C-309/06, Krājums 2008, I-2283. lpp.) EU:C:2008:211, 49. punkts; 2010. gada 20. aprīlis, *Federutility u.c.* (C-265/08, Krājums 2010, I-3377. lpp.), EU:C:2010:205; 2012. gada 16. februāris, *Eon Aset Menidjunt* (C-118/11), EU:C:2012:97, 76. punkts; 2022. gada 27. janvāris, *Fondul Proprietatea* (C-179/20), EU:C:2022:58, 84. un 85. punkts; 2022. gada 7. aprīlis, *Autonome Provinz Bozen* (C-102/21 un C-103/21), EU:C:2022:272, 58. un 59. punkts; ģenerālvokāta A. Meirā [*H. Mayras*] secinājumi, sniegti 1974. gada 13. novembrī 33/74, *van Binsbergen*, EU:C:1974:121, 89. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 27/2022 par pasākumiem, kas piemērojami elektroenerģijas un dabasgāzes tirgus galalietotājiem laikposmā no 2022. gada 1. aprīļa līdz 2023. gada 31. martam, kā arī grozījumiem un papildinājumiem dažos normatīvajos aktos, ar vēlākiem grozījumiem un papildinājumiem) (turpmāk tekstā – “*OUG Nr. 27/2022*”): 15. pantā ir paredzēts:

- ir ieviests īpašs nodoklis 80 % apmērā, ko aprēķina pēc īpašas metodikas un piemēro elektroenerģijas un dabasgāzes ražotāju papildu ienākumiem (turpmāk tekstā – “papildu ienākuma nodoklis”);
- nodoklis netiek piemērots papildu ienākumiem, kurus rada ražošanas jaudas, kas nodotas ekspluatācijā pēc rīkojuma spēkā stāšanās dienas;

- papildu ienākuma nodokli elektrības ražotāji aprēķina pēc 6. pielikumā norādītās metodikas, deklarē un maksā katru mēnesi līdz tā mēneša 25. datumam, kas seko mēnesim, par kuru nodoklis jāmaksā;
- papildu ienākuma nodokļa deklarācijas paraugu un saturu apstiprina ar ANAF priekšsēdētāja rīkojumu;
- papildu ienākuma aprēķinā neņem vērā elektroenerģijas apjomus, kurus pārdevuši tie elektroenerģijas ražotāji (kuri ietilpst Rumānijas valsts portfeli un kuriem ir naftas līgumi), kuri ne vēlāk kā 5 darba dienu laikā izsaka daļējas vai pilnīgas pārdošanas piedāvājumus attiecībā uz elektroenerģijas iepirkuma pieprasījumiem, kurus izsaka pārvades sistēmas operators un sadales sistēmas operatori koncesionāri, individuāli vai agregētā veidā, tieši vai izmantojot organizēta tirgus vietām paredzētās platformas.

BUG Nr. 27/2022 tika grozīts ar Likumu Nr. 206/2022, kas ir piemērojams no 2022. gada 14. jūlija. Tajā it īpaši ir paredzēts, ka nodokli nepiemēro papildu ienākumiem, kurus rada ražošanas jaudas, kas nodotas ekspluatācijā pēc rīkojuma spēkā stāšanās dienas, kā arī papildu ienākumiem, kurus rada sabiedrības, kuras sniedz sabiedriskos siltumapgādes pakalpojumus, kas ražo elektroenerģiju, izmantojot koģenerāciju.

BUG Nr. 27/2022 6. pielikumā ir regulēta metode, pēc kuras aprēķina elektroenerģijas ražotāju papildu ienākumus, kuri rodas no starpības starp vienības vidējiem ikmēneša ieņēmumiem no elektroenerģijas pārdošanas un cenu 450 RON/MWh, proti, cenu, kas ir aptuveni divas reizes zemāka par cenu 180 EUR/MWh, kas noteikta Regulā Nr. 2022/1854 (kas pieņemta 2022. gada 7. oktobrī).

BUG *Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 856/2022 privind modificarea Ordinului președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă* (Valsts nodokļu dienesta priekšsēdētāja Rīkojums Nr. 856/2022, ar ko groza Valsts nodokļu dienesta priekšsēdētāja Rīkojumu Nr. 587/2016 par nodokļu un nodevu ar apgrieztās maksāšanas kārtību vai ieturējumu ienākumu gūšanas vietā deklarēšanai izmantojamo veidlapu parauga un satura apstiprināšanu) (turpmāk tekstā – “Rīkojums Nr. 856/2022”): saskaņā ar *BUG* Nr. 27/2022 15. pantu ir apstiprināts papildu ienākuma nodokļa deklarācijas paraugs un saturs.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja ir viens no *Engie* grupas meitasuzņēmumiem Rumānijā un šajā statusā ražo vēja elektroenerģiju, izmantojot vēja parku, kas atrodas Breilas [*Brăila*] apgabalā.

- 2 Prasītājas saražotās elektroenerģijas pārdošana notiek, i) izmantojot divpusējus līgumus ar dažādiem pircējiem, kas tiek noslēgti iepriekš, izmantojot *EFET* (*European Federation of Energy Traders* [Eiropas Enerģijas tirgotāju federācijas]) standarta pamatlīgumu par elektroenerģijas pirkšanu un pārdošanu, kas paredz vienošanos par elektroenerģijas daudzumiem iepriekš, ievērojamo laika periodu pirms faktiskās piegādes, un ii) elektroenerģijas tirgū/biržā īstermiņā (nākamās dienas tirgū) attiecībā uz saražotās elektroenerģijas pārpalikumu salīdzinājumā ar elektroenerģijas daudzumu, ko prasītāja pārdod, pamatojoties uz noslēgtajiem divpusējiem līgumiem.
- 3 Ņemot vērā resursa, no kā prasītāja ražo elektroenerģiju (vēja), ievērojamo nepastāvību un ilgtermiņa divpusējās nākotnes saistības par noteikta elektroenerģijas daudzuma piegādi, prasītājai bieži ir jāiegādājas noteikti elektroenerģijas daudzumi, lai tos pārdotu tālāk, lai izpildītu savas saistības saskaņā ar divpusējiem līgumiem par elektroenerģijas pārdošanu un piegādi. Elektroenerģijas pārdošana un piegāde tiek saskaņotas pa stundām par katru dienu, tāpēc ir īpaši grūti novērtēt un prognozēt elektroenerģijas ražošanu no vēja avotiem.
- 4 Turklāt prasītāja piedalās balansēšanas tirgū, kas galvenokārt kalpo patēriņa un ražošanas regulēšanai valsts līmenī, uzņemoties izmaksas par elektroenerģijas iegādi nākamās dienas tirgū (kas tiek pārdota tālāk, lai izpildītu saistības, kas izriet no divpusējiem elektroenerģijas līgumiem, kurus nesedz ražošana) un balansēšanas izmaksas.
- 5 2022. gada 1. aprīlī stājās spēkā *OUG* Nr. 27/2022 15. pants, tāpēc prasītāja iesniedza papildu ienākuma nodokļa deklarācijas par laikposmu no 2022. gada aprīļa līdz augustam saskaņā ar minētajām tiesību normām un izmantojot veidlapu, kas apstiprināta ar Rīkojumu Nr. 856/2022.
- 6 2022. gada 27. jūlijā prasītāja iesniedza iepriekšēju sūdzību par Rīkojumu Nr. 856/2022 un pēc tam sūdzības nodokļu jomā par minētajām nodokļu deklarācijām. Nodokļu iestādes noraidīja gan iepriekšēju sūdzību par Rīkojumu Nr. 856/2022, gan sūdzības par nodokļu deklarācijām par 2022. gada maiju un jūniju.
- 7 Ar prasības pieteikumu, kas iesniegts 2023. gada 1. februārī, prasītāja tiesvedībā pret atbildētājām *ANAF*, *DGRFP București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București* (Bukarestes Reģionālā valsts finanšu ģenerāldirekcija – Vidējo nodokļu maksātāju pārvaldības nodokļu administrācija, Rumānija), *DGRFP București – Administrația Sector 4 a Finanțelor Publice* (Bukarestes Reģionālā valsts finanšu ģenerāldirekcija – 4. sektora Valsts finanšu administrācija, Rumānija) un *Ministerul Finanțelor – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor* (Finanšu ministrija – Sūdzību izskatīšanas ģenerāldirekcija, Rumānija) lūdz *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija), iesniedzējtiesu šajā lietā:

- atcelt Rīkojumu Nr. 856/2022;
 - atcelt papildu ienākuma nodokļa deklarācijas, kuras prasītāja iesniegusi par laikposmu no 2022. gada aprīļa līdz augustam;
 - atcelt nolēmumu, ar ko ir noraidīta iepriekšēja sūdzība par Rīkojumu Nr. 856/2022;
 - atcelt nolēmumus, ar kuriem ir noraidītas sūdzības par paziņojumiem par nodokļa uzlikšanu attiecībā uz 2022. gada maiju un jūniju;
 - piespriet atbildētājām pienākumu atmaksāt prasītājam kopējo summu 28 974 651 RON (Rumānijas lejas), ko prasītāja samaksājusi kā papildu ienākuma nodokli par laikposmu no 2022. gada aprīļa līdz augustam, kā arī samaksāt procentus par šo summu.
- 8 Sava prasības pieteikuma pamatojumam prasītāja izvirza vairākus pamatus par apstrīdēto aktu prettiesiskumu, ņemot vērā gan Savienības tiesības, gan valsts tiesības.
 - 9 Atbildētājas savās pretpasībās izvirza vairākas iebildes un pēc būtības lūdz noraidīt prasības pieteikumu kā nepamatotu.
 - 10 Tiesvedības laikā prasītāja lūdza iesniedzējtiesu uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 11 Sava lūguma iesniegt Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumam prasītāja izvirzīja vairākus tiesību jautājumus, kuru gadījumā Savienības tiesību interpretācija ir noderīga strīda izšķiršanai.
- 12 Pirmkārt, būtu jāpārbauda, vai *OUG* Nr. 27/2022 tiesību normas, kas ievieš papildu ienākuma nodokli vienīgi noteiktām elektroenerģijas ražotāju kategorijām, tostarp elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem, ir saderīgas ar LESD 107. pantu.
- 13 Otrkārt, būtu jāpārbauda, vai diferencēšana starp elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem un elektroenerģijas ražotājiem, kuriem papildu ienākuma nodoklis nav jāmaksā, ir saderīga ar vispārēju diskriminācijas aizlieguma principu. Prasītājas skatījumā, nav nekāda pamatojuma tam, ka likumdevējs kā kritēriju nodokļa maksātāju noteikšanā ir noteicis piederību konkrētai “profesionālai kategorijai”, nevis finansiālas priekšrocības kritēriju; taču apstrīdētais nodoklis esot ieviests vienīgi noteiktiem elektroenerģijas ražotājiem, arī elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem.
- 14 Treškārt, būtu jāpārbauda, vai pārmērīga papildu ienākuma nodokļa ieviešana ir saderīga ar LESD 49., 56. un 63. pantā paredzēto brīvību veikt uzņēmējdarbību,

pakalpojumu sniegšanas brīvību un kapitāla brīvu apriti, kā arī ar Hartas 17. pantā paredzēto pamattiesību uz īpašumu aizsardzību. Prasītājas skatījumā, diskriminējoši piemērojot nodokli tikai vienai uzņēmumu kategorijai, rodoties risks, ka elektroenerģijas ražotāji (tostarp tie, kuri ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem), kuriem nodoklis ir piemērojams, varētu atturēties no savas darbības saglabāšanas Rumānijas elektroenerģijas tirgū.

- 15 Ceturtkārt, būtu jāpārbauda, vai valsts tiesiskais regulējums, kas izpaužas kā elektroenerģijas pārdošanas cenas noteikšana vai brīvības noteikt šo cenu ierobežošana, ir saderīgs ar Direktīvu 2019/944. Prasītājas skatījumā, nodoklis elektroenerģijas ražotāju papildu ienākumiem, kuri rodas no starpības starp elektroenerģijas pārdošanas vidējo mēneša cenu un cenu 450 RON/MWh, kas varētu būt uzskatāma par cenas griestiem, ietekmējot cenu brīvu noteikšanu šajā uzņēmējdarbības nozarē.
- 16 Piektkārt, būtu jāpārbauda, vai valsts tiesiskais regulējums, kas ievieš papildu ienākuma nodokli, atbilst piesardzības principam, preventīvas darbības principam un principam, ka piesārņojums ir jānovērš, novēršot tā cēloni, principam “piesārņotājs maksā”, Savienības līmenī noteiktajiem pienākumiem, lai panāktu klimatneitralitātes mērķus, kā arī Savienības politikai enerģijas nodokļu jomā. Ja atbilde ir apstiprinoša, būtu jāparedz kritēriji, kas būtu jāievēro nodokļa noteikšanā, jo prasītāja uzskata, ka minētā nodokļa uzlikšana vienīgi noteiktiem elektroenerģijas ražotājiem, tostarp elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem, esot pretrunā Savienības vides politikai.
- 17 Sestkārt, būtu jāpārbauda, vai Direktīvas 2006/112 401. pantam atbilst valsts tiesiskais regulējums, kas izpaužas kā apgrozījuma nodokļa ieviešana ienākumiem, kuri rodas no elektroenerģijas pārdošanas, ņemot vērā, ka nodokļa noteikšanā netiek ņemtas vērā iegādes, kuras ražotāji veic, lai izpildītu savas līgumsaistības, kā arī to uzņēmējdarbības izmaksas.
- 18 Atbildētājas ANAF, DGRFP București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii un DGRFP București – Administrația Sector 4 a Finanțelor Publice lūdz atzīt Tiesai adresēto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par nepieņemamu, apgalvojot, ka prasītājas uzdotie jautājumi attiecoties vienīgi uz OUG Nr. 27/2022 tiesību normām, nevis uz Rīkojumu Nr. 856/2022, kas ir prasības atcelt aktu priekšmets šajā lietā. Praksē prasītāja mēģinot iegūt no Tiesas nolēmumu ar norādēm iesniedzējtiesā izskatāmās lietas izlemšanai un tās formulētie jautājumi attiecoties vienīgi uz konkrētiem iesniedzējtiesā izskatāmās lietas aspektiem, tāpēc neesot izpildīti LESD 267. pantā paredzētie pieņemamības nosacījumi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 19 Iesniedzējtiesa precizē, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšana ir nepieciešama lietas izlemšanai, ņemot vērā gan prasītājas argumentus, kuri attiecas uz papildu ienākuma nodokļa prettiesiskumu, gan Savienības tiesību

normu valsts atbalsta jomā iedarbību, nodokļa atbilstību pamatbrīvībām, vispārējiem Savienības tiesību principiem, kā arī politikām atjaunojamo energoresursu enerģijas aplikšanā ar nodokļiem un saistībām klimatneitralitātes jomā.

- 20 Ņemot vērā Tiesas judikatūru (spriedumi *Marrosu* un *Sardino*, 54. punkts, un *Eon Aset Menidjunt*, 76. punkts) un apstākli, ka šajā lietā tiek lūgts interpretēt noteiktu valsts tiesību normu, kā arī valsts iestādes prakses atbilstību Savienības tiesību normām un vispārējiem tiesību principiem, iesniedzējtiesa norāda, ka pastāv neapstrīdama saikne ar Savienības tiesībām. Turklāt tā norāda, ka uzdotie jautājumi nav bijuši prejudiciāla nolēmuma priekšmets līdzīgā lietā un ka Tiesa tos nav analizējusi, tāpēc saskaņā ar kritērijiem, kurus Tiesa izstrādāja spriedumā *CILFIT/Ministero della Sanità*, tā konstatē, ka Savienības tiesību pareiza piemērošana nav tik acīmredzama, ka nepastāvētu nekādas pamatotas šaubas.

a) Par pirmo prejudiciālo jautājumu

- 21 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šis jautājums ir nepieciešams, lai noteiktu, cik lielā mērā papildu ienākuma nodoklis ir uzskatāms par valsts atbalstu, kas piešķirts elektroenerģijas ražotājiem, kuri ir atbrīvoti no šī nodokļa samaksas, un kas saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu ir jāpaziņo Eiropas Komisijai.
- 22 Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai arī saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu vērtējums par valsts atbalsta saderību ar iekšējo tirgu ir ekskluzīvā Komisijas kompetencē (spriedumi *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* u.c./Francija, 14. punkts, un *Unicredito Italiano*, 42. punkts), valstu tiesām ir jāpārbauda, lai gadījumos, kad nav izpildīts pienākums par valsts atbalstu iepriekš paziņot Komisijai, tiktu nodrošināta indivīdu tiesību aizsardzība (spriedums *Autonome Provinz Bozen*, 59. punkts), un tās ir kompetentas interpretēt valsts atbalsta jēdzienu un noteikt, vai dalībvalsts pieņemtais pasākums ir uzskatāms par valsts atbalstu, vai nav (spriedumi *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* u.c./Francija, 10. punkts, un *Transalpine Ölleitung in Österreich*, 39. punkts).
- 23 Ņemot vērā Tiesas judikatūru, iesniedzējtiesa turklāt norāda, ka valsts atbalsta jomā Tiesa var iesniedzējtiesai iesniegt interpretācijas elementus, kuri tai ļautu noteikt, vai valsts pasākums var tikt kvalificēts par “valsts atbalstu” Savienības tiesību izpratnē (spriedums *Fondul Proprietatea*, 84. punkts). Turklāt pienākumam neīstenot atbalstu pirms tā paziņošanas Komisijai un pirms Komisija ir veikusi sākotnējo pārbaudi saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu ir tieša iedarbība (spriedums *Pearle* u.c., 30.–32. punkts).
- 24 Iesniedzējtiesa konstatē, ka tas ir noticis arī šajā lietā, jo prasītāja apgalvo, ka papildu ienākuma nodokļa ieviešanas pasākums esot uzskatāms par valsts atbalstu, saistībā ar kuru minētais paziņošanas pienākums netika izpildīts. Šādos apstākļos, lai arī valsts tiesa nevar pieņemt lēmumu par valsts atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, tai tomēr ir pienākums konstatēt atbalsta prettiesiskumu gadījumā, ja tas nav

paziņots saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, jo šīs tiesību normas tieša iedarbība prasa, lai ieinteresētā subjekta tiesības tiktu aizsargātas šādā veidā.

- 25 Tāpēc iesniedzējtiesa uzskata, ka ir nepieciešams, lai Tiesa interpretētu iespējamā valsts atbalsta vērtēšanas kritērijus, it īpaši kritēriju par selektīvu priekšrocību, ko ievieš apstrīdētais pasākums, ņemot vērā, ka dažas elektroenerģijas ražotāju kategorijas ir atbrīvotas no papildu ienākuma nodokļa samaksas.

b) Par otro jautājumu

- 26 Iesniedzējtiesas skatījumā Tiesas interpretācija ir nepieciešama, lai noteiktu, cik lielā mērā papildu ienākuma nodoklis, kas uzlikts vienīgi dažiem elektroenerģijas ražotājiem, atbilst vispārējiem principiem par vienlīdzību un diskriminācijas aizliegumu, kā arī dalībvalstu pienākumam nodrošināt elektroenerģijas tirgus dalībniekiem vienlīdzīgus un nediskriminējošus konkurences apstākļus. Tomēr vienlīdzības princips nozīmē diskriminācijas izslēgšanu un vienlīdzīgu attieksmi pret personām, kuras ir identiskās un salīdzināmās situācijās.
- 27 Konkrēti enerģijas jomā minētās Savienības tiesību normas regulē dalībvalstu pienākumu nodrošināt elektroenerģijas ražotājiem vienlīdzīgus un nediskriminējošus konkurences apstākļus (Direktīvas 2019/944 3. pants), kā arī neizkropļot konkurenci, radot dažiem tirgus dalībniekiem neizdevīgus konkurences apstākļus.
- 28 Turklāt, piemērojot minēto principu, Savienības līmenī ir izstrādāts nodokļu neitralitātes princips, kas uzliek dalībvalstīm pienākumu neradīt nepamatotu nodokļu maksātāju diskrimināciju; iesniedzējtiesa atsaucas uz Tiesas judikatūru šajā jomā (spriedumi Komisija/Francijs, 21. un 22. punkts, un *Marks & Spencer*, 49. punkts).
- 29 *OUG* Nr. 27/2022 paredzētie pasākumi esot pretrunā vienlīdzības principam un diskriminācijas aizlieguma principam, jo paredzot atšķirīgu nodokļu režīmu elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem un citām ražotāju kategorijām, kuri ir līdzīgās situācijās bez pamatojuma šādu diferenciaciju un diskrimināciju nepieciešamībai vai lietderībai. Kontekstā, kad visi elektroenerģijas ražotāji darbojas tajos pašos tirgos Savienības un/vai valsts līmenī un tāpēc ir konkurenti un atrodas līdzīgā situācijā, ražotāji, kuriem šis nodoklis nav piemērojams, iegūst konkurences priekšrocības salīdzinājumā ar ražotājiem, kuriem nodoklis ir piemērojams. Šāda atšķirīga attieksme pret dažiem operatoriem, kuri atrodas līdzīgās situācijās, noved pie selektīva un diskriminējoša režīma izveidošanas, šādi ierobežojot konkurenci.
- 30 Tādējādi iesniedzējtiesa, ņemot vērā it īpaši sprieduma *Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën* 15. punktu, uzskata, ka ir jāvērsas Tiesā, lai noteiktu, vai Savienības tiesību akti, kas regulē vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma principus, kā arī dalībvalstu pienākumu nodrošināt elektroenerģijas

tirgus dalībniekiem vienlīdzīgus un nediskriminējošus konkurences apstākļus, liedz ieviest *OUG* Nr. 27/2022 paredzēto papildu ienākuma nodokli.

c) Par trešo jautājumu

- 31 Iesniedzējtiesas skatījumā, jautājums attiecas uz nodokļu pasākuma ietekmi uz brīvību veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu brīvu apriti, kā arī kapitāla brīvu apriti, jo tas varētu atturēt grupu *Engie*, kurā ietilpst arī prasītāja, no elektroenerģijas ražošanas no atjaunojamiem energoresursiem darbības turpināšanas Rumānijā. Pamatlietas izlemšanai ir nepieciešama Tiesas interpretācija, jo rodas jautājums par nodokļa, kas diskriminējošā veidā ir uzlikts tikai vienai elektroenerģijas ražotāju kategorijai, iespējamu nesamērīgu/nepamatotu raksturu.
- 32 Tāpēc katrs elektroenerģijas ražotājs no atjaunojamiem energoresursiem, kas vēlas ienākt vai turpināt savu darbību Rumānijas elektroenerģijas tirgū, tiekot aplikts ar pārmērīgiem nodokļiem, kas samazinot šo tirgu pievilcību “tīras” enerģijas ražošanai un ierobežojot brīvību veikt uzņēmējdarbību, lai gan Rumānija ir valsts ar lielu potenciālu šajā nozarē. Turklāt pārmērīga nodokļa summa izraisot arī peļņas daļas konfiskāciju, kas esot pretrunā Hartas 17. pantam.

d) Par ceturto jautājumu

- 33 Iesniedzējtiesas skatījumā šajā lietā ir radies jautājums, vai papildu ienākuma nodoklis ir pasākums, kas ir līdzvērtīgs pārdošanas cenas noteikšanai vai brīvības noteikt pārdošanas cenu ierobežošanai, kas varētu būt pretrunā Direktīvas 2019/944 un Regulu Nr. 2019/943 un Nr. 2022/1854 tiesību normām. Šāds valsts iejaukšanās elektroenerģijas pārdošanas cenās pasākums savā būtībā esot uzskatāms par šķērslī funkcionējoša elektroenerģijas iekšējā tirgus izveidē un tādējādi ierobežojot tirdzniecību dalībvalstu starpā.
- 34 Iesniedzējtiesa atsauca uz Komisijas 2021. gada 13. oktobra Paziņojumu “Augošās enerģijas cenas: pretdarbības un atbalsta instrumenti” un apgalvo, ka apstrīdēta nodokļa ieviešana pārkāpjot ierobežojumus, kas attiecas uz iejaukšanos piegādes cenās. Šāds pasākums paredzot cenu griestus vairumtirdzniecības tirgū, nevis mazumtirdzniecības tirgū, kas *de plano* neietver vienīgi māsaimniecību patērētāju kategoriju, un netieši nosakot cenu griestus patērētājiem, kas nav māsaimniecības, pārsniedzot ierobežojumus, kurus pieļauj Direktīva 2019/944. Taču saskaņā ar minēto direktīvu enerģijas piegādes cenu noteikšana ir uzskatāma par pasākumu, kas būtiski kropļo konkurenci. Lai arī *OUG* Nr. 27/2022 neievieš cenu griestus tiešā veidā, pasākumam, kas paredz papildu ieņēmumu nodokli, esot būtiska ietekme uz tirgus darbību un ietekme uz cenu brīvu noteikšanu.
- 35 Turklāt Direktīvas 2019/944 9. pantā ir paredzēti nosacījumi, iestājoties kuriem ir pamatota sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību uzlikšana. Faktiski, ņemot vērā arī Tiesas judikatūru šajā jomā (2010. gada 20. aprīļa spriedums *Federutility* u.c.), pasākumam ir jābūt pamatotam ar vispārējām

tautsaimnieciskām interesēm un ir jāaprobežojas ar neaizsargātiem patērētājiem vai patērētājiem enerģētiskās nabadzības apstākļos, jāievēro samērīguma princips, jābūt skaidri definētam, pārredzamam, nediskriminējošam, viegli pārbaudāmam un jānodrošina Savienības elektroenerģijas uzņēmumiem vienlīdzīgu piekļuvi valstu patērētājiem.

- 36 Papildu ienākuma nodokļa ieviešanas pasākums neesot skaidri definēts, pārredzams un nediskriminējošs, jo nedz cenu līmenis, nedz nodokļu līmenis neļauj tos viegli pārbaudīt vai paredzēt. Nodoklis tika aprēķināts bez pētījuma par to, kā aprēķināt 80 % likmi vai summu 450 RON/MWh (summu, kurai būtu jāsedz ražošanas un ieguldījumu izmaksas), vai kāda būs šī jaunā nodokļu pienākuma ietekme uz enerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem.
- 37 Tāpēc, ieviešot elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem papildu ienākuma nodokli, Rumānijas valsts esot pārsniegusi to, kas ir nepieciešams patērētāju aizsardzībai, jo pasākums esot nevajadzīgs un nesamērīgs, ņemot vērā, ka šajā nolūkā tā ieviesa kompensācijas sistēmu un noteica cenu griestus piegādei patērētājiem. Turklāt papildu ienākuma nodokļa piemērošana radot nodokļu dubulto uzlikšanu ražotāju ieņēmumiem, kuri ir aplikti arī ar Nodokļu kodeksā paredzēto uzņēmumu ienākuma nodokli.

e) Par piekto jautājumu

- 38 Tā kā tiesvedībā pamatlietā ir veiktas atsauces uz LESD 191. panta 2. punktā minēto piesardzības principu, preventīvas darbības principu un principu, ka piesārņojums ir jānovērš, novēršot tā cēloni, kā arī principu “piesārņotājs maksā”, iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesas interpretācija ir nepieciešama, lai noteiktu, vai minētajiem principiem ir tieša iedarbība un vai tie ir pārkāpti, uzliekot papildu ienākuma nodokli, kas ir piemērojams elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem, nevis elektroenerģijas ražotājiem no fosilā kurināmā.
- 39 Analogiski, ņemot vērā Eiropas zaļajā kursā [*European Green Deal*] noteiktos Savienības mērķus, kurus pārkāpjot apstrīdētais pasākums, kas ir piemērojams it īpaši elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem, lai arī ierobežotā laikposmā, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šādā veidā tiek pārkāptas valsts saistības, kuras attiecas uz mērķiem saistībā ar klimatneitralitātes panākšanu līdz 2030. un 2050. gadam, atbilstoši Direktīvas 2018/2001 un Regulas Nr. 2021/1119 tiesību normām.
- 40 Visbeidzot, iesniedzējtiesa uzskata, ka turklāt jānosaka, vai papildu ienākuma nodokļa ieviešana pārkāpj saistības, kuras valsts uzņēmas saskaņā ar Savienības politiku enerģijas nodokļu jomā, tādējādi apdraudot iepriekš minētos principus, kas noteikti Regulas Nr. 2021/1119 2. panta 1. un 2. punktā un 4. panta 1. punktā, tos skatot kopā ar LESD 191. panta 2. punktu.

f) Par sesto jautājumu

- 41 Tiesvedībā pamatlietā prasītāja apgalvo, ka apgrozījuma nodokļa ieviešana esot pretrunā Direktīvas 2006/112 401. pantam, jo praksē papildu ienākuma nodoklis esot apgrozījuma nodoklis, kuru piemēro ieņēmumiem no elektroenerģijas pārdošanas un kurā nav ņemtas vērā elektroenerģijas ražotāju segtās izmaksas.
- 42 Šādā kontekstā iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesas interpretācija ir nepieciešama, lai noteiktu, vai Direktīvas 2006/112 401. panta tiesību normas liedz ieviest šādu apgrozījuma nodokli, ņemot vērā, ka nodokļa noteikšanā nav ņemti vērā iepirkumi, kurus elektroenerģijas ražotāji veikuši, lai izpildītu savas līgumsaistības, kā arī ar to darbību saistītās izmaksas, jo nodokli piemēro papildu ieņēmumiem.

DARBA VERSIJA